

Termini tan-Negożju

Appendiċi F

Twissijiet ta' Riskju

Appendiċi F

Twissijiet ta' Riskju

1. Riskji ġenerali

1.1 Volatilità tal-qliġ

Il-valur tal-investimenti u l-ammont ta' dħul derivat minnhom jista' jinżel kif ukoll jitle' l-investimenti kollha jistgħu jiġu affettwati minn varjetà ta' fatturi, inklużi kundizzjonijiet tas-suq makroekonomiċi bħall-ambjent tar-rati tal-imghax jew tal-kambju, jew fatturi politiċi ġenerali oħra flimkien ma' aktar fatturi speċifiċi għall-kumpanija jew għall-investment.

1.2 Likwidità u titoli li ma jistgħux jiġu realizzati faċilment

Xi investimenti jistgħu jkunu mhux likwidi ħafna, li jfisser li huma nnegozjati b'mod mhux frekwenti, u għalhekk jista' jkun diffiċli li jinbiegħu fi żmien raġonevoli jew bi prezz li jirrifletti l-valur "**gust**". F'każijiet estremi, l-investment jista' jkun f'titoli li ma jistgħux jiġu realizzati faċilment. Dan ifisser li l-investment la huwa titolu tal-gvern, u lanqas investment elenkat, u lanqas investment li jiġi nnegozjat regolarment fuq il-borża. F'dan il-każ jista' ma jkunx hemm suq sekondarju disponibbli, u jista' jkun diffiċli li tinkiseb kwalunkwe informazzjoni indipendenti affidabbli dwar il-valur u r-riskji assoċjati ma' investment bħal dan.

1.3 Ingranaġġ għall-investment

L-użu tas-self għall-investment iżid kemm il-volatilità kif ukoll ir-riskju tal-investment. Dan japplika jekk kumpanija jkollha self sinifikanti, jew jekk strument ta' investment jippermetti mod ieħor lill-investitur biex jikseb skopertura ekonomika ferm akbar għal assi milli jithallas fil-punt tal-bejgħ. Japplika wkoll jekk l-investitur jissellef flus għall-iskop speċifiku tal-investment. L-impatt tal-ingranaġġ jista' jkun kif ġej:

- iċ-ċaqliq fil-prezz ta' investment iwassal għal volatilità ferm akbar fil-valur tal-pożizzjoni ingranata, u dan jista' jwassal għal waqgħat fil-valur f'daqqa u kbar;
- l-impatt tal-ispejjeż tal-imghax jista' jwassal għal zieda fi kwalunkwe rata ta' qliġ meħtieġa biex jintlaħaq il-punt ta' ekwilibriju; jew
- il-klijent jista' ma jirċievi xejn lura jekk ikun hemm waqgħat kbar sinifikanti fil-valur tal-investment.

1.4 Kambju

L-investimenti ddenominati f'muniti barranin jifhem riskji addizzjonali relatati mar-rata tal-kambju rilevanti. Iċ-ċaqliq fir-rati tal-kambju jista' jikkawża l-valur ta' investment biex iwarja b'mod favorevoli jew sfavorevoli.

1.5 Affarijiet tat-taxxa u legali

Ġenerali

Inti għandek ir-responsabbiltà unika għall-immaniġġjar tal-affarijiet tat-taxxa u legali tiegħek inkluż li tagħmel kwalunkwe preżentazzjoni u ħlas applikabbli u li tikkonforma ma' kwalunkwe liġijiet u regolamenti applikabbli. Aħna ma tajniek l-ebda parir fiskali jew legali u lanqas se nagħtuk u nirrakkomandaw li inti tikseb il-parir fiskali u legali indipendenti tiegħek stess imfassal għaċ-ċirkostanzi individwali tiegħek. It-trattament fiskali ta' prodotti ta' investment jista' jkun kumpless, u l-livell u l-bażi tat-tassazzjoni jistgħu jinbidlu matul it-terminu ta' kwalunkwe prodott. L-investituri prospettivi għandhom għalhekk jiksibu parir fiskali professjonali xieraq għaċ-ċirkostanzi tagħhom stess qabel ma jinvestu.

FATCA

Il-FATCA timponi reġim ġdid ta' rapportar u, potenzjalment, tletin fil-mija (30 %) taxxa minn ras il-ghajn fir-rigward ta': (i) ċerti pagamenti minn sorsi fl-Istati Uniti; (ii) daww hekk imsejha "*foreign pass-thru payments*" magħmula lil ċerti istituzzjonijiet finanzjarji mhux tal-Istati Uniti li ma jikkonformawx ma' dan ir-reġim ta' rapportar ġdid; u (iii) ħlasijiet lil ċerti persuni li ma jipprovdux informazzjoni ta' identifikazzjoni fir-rigward ta' interessi maħruġa minn istituzzjoni finanzjarja parteċipanti mhux tal-Istati Uniti.

Jekk insiru soġġetti għal taxxa minn ras il-ghajn bħala riżultat tal-FATCA, il-qliġ tiegħek jista' jiġi affettwat. Jekk aħna nbatu t-taxxa minn ras il-ghajn mill-Istati Uniti bħala riżultat tal-FATCA, nistgħu niehdu kwalunkwe azzjoni fir-rigward tal-fondi miżmuma f'kontijiet magħna f'ismek biex niżguraw li tali taxxa miżmuma tkun sostnuta ekonomikament minnek jekk in-nuqqas tiegħek li tipprovdi l-informazzjoni meħtieġa jew li ssir FFI parteċipanti (jiġifieri istituzzjoni finanzjarja barranija) ikun ta lok għaž-żamma tat-taxxa.

Riskji tal-Istandard Komuni ta' Rappurtar

L-OECD żviluppat standard globali ġdid għall-iskambju awtomatiku ta' informazzjoni finanzjarja bejn l-awtoritajiet tat-taxxa (l-**"Istandard Komuni ta' Rappurtar"**), li huwa simili għall-FATCA. Malta hija ġurisdizzjoni firmatarja tal-Istandard Komuni ta' Rappurtar.

Ir-rekwiżiti għall-konformità mal-Istandard Komuni ta' Rappurtar jistgħu jimponu piżijiet u spejjeż addizzjonali fuqna u fuq il-klijenti tagħna. Għalkemm aħna nippruvaw nissodisfaw kwalunkwe obbligu impost fuqna mill-Istandard Komuni ta' Rappurtar, ma tista' tingħata l-ebda assigurazzjoni li se nkunu nistgħu nissodisfaw dawn l-obbligi. L-implimentazzjoni tal-Istandard Komuni ta' Rappurtar jista' jitleb li aħna nagħmlu diliġenza dovuta addizzjonali u nirrapportaw fuq kontijiet miżmuma magħna minnek jekk int persuna rapportabbli f'ġurisdizzjonijiet parteċipanti oħra. Aħna nistgħu nitolbu ċerta informazzjoni finanzjarja addizzjonali minghandek biex nikkonformaw mad-diliġenza u l-obbligi ta' rapportar tagħna taħt l-Istandard Komuni ta' Rappurtar. Jekk ma nkunux nistgħu niksbi minghandek l-informazzjoni meħtieġa, nistgħu niehdu l-passi kollha meħtieġa biex nevitaw is-sanzjonijiet li jirriżultaw.

1.6 **Servizzi ta' Konsulenza Mhux Indipendenti**

Inti tirrikonoxxi li s-Servizzi ta' Konsulenza Mhux Indipendenti tagħna jistgħu ma jkunux adattati għall-investituri kollha u li:

- għandek tikkommetti biss somom għal investimenti li inti lest u kapaċi tpoġġi f'riskju u għandek tfittex parir minghandna jew minghand konsulent professjonali ta' parti terza dwar il-livell ta' impenn li huwa tajjeb għalik qabel ma tirċievi Servizz ta' Konsulenza Mhux Indipendenti;
- ladarba tkun ikkommettejt il-Fondi għal Kont ta' investiment konness ma' Servizz ta' Konsulenza, inti tibqa' liberu li tagħtina struzzjonijiet biex nirtiraw il-Fondi fi kwalunkwe hin, soġġett għal kwalunkwe limitazzjoni fit-termini tal-investimenti tiegħek; u
- għandek tfittex parir jekk jinbidlu ċ-ċirkostanzi finanzjarji tiegħek.

2. Riskji speċifiċi għall-investment2.1 **Titoli tal-Ekwità u Fondi tal-Ekwità**

Is-sjeda ta' titolu tal-ekwità tirrappreżenta sehem dirett fil-kumpanija kkonċernata. Investment bħal dan se jipparteċipa bis-siġġ fir-riskju ekonomiku tal-kumpanija u l-valur tiegħu jista' għalhekk jinżel kif ukoll jitlea. Il-volatilità tal-prezz tas-swieq tal-ekwità tista' tinbidel malajr, u ma tistax tiġi preżunta li se ssegwi xejriet storiċi. F'kundizzjonijiet negattivi tas-suq, jista' jkun hemm Telf ta' kapital irrekuperabbli. Fl-aġġar każ, il-kumpanija tista' tfalli u, jekk jiġri hekk, l-ekwità tagħha tista' ssir bla valur. It-titoli tal-ekwità huma komunement użati minn investituri li jkunu qed ifittxu tkabbir tal-kapital fit-tul. Eżempji ta' karatteristiċi tipiċi tal-kumpanija li jistgħu jżidu r-riskji ta' investiment fl-ekwità huma:

- kapitalizzazzjoni tas-suq baxxa;
- sett ta' prodotti li mhux diversifikat jew dipendenza fuq swieq uniċi bħala sors ewlieni ta' dħul;
- dipendenza sinifikanti fuq is-self bħala sors ta' finanzjament;
- livell sinifikanti ta' spejjeż fissi biex jithallsu, irrISPettivament mill-livelli ta' output, produzzjoni jew fatturat;
- sorsi ta' dħul ewlenin li huma ta' natura stagjonali jew **"ċikliċi"**; u
- kumpaniji li jinnegożjaw primarjament fi swieq emergenti, partikolarment f'kundizzjonijiet ħżiena tas-suq, jew f'pajjiżi fejn id-drittijiet tal-proprjetà legali jistgħu jkunu diffiċli biex jiġu infurzati.

L-ekwità ta' xi kumpaniji iżgħar tista' tiġi nnegożjata f'ammonti żgħar hafna għal kull sehem, u investment f'din it-tip ta' ekwità normalment jinvolvi differenza proporzjonalment kbira bejn il-prezz tax-xiri u tal-bejgħ tas-suq. L-effett ta' din id-differenza jfisser li bejgħ immedjat jista' jirrealizza Telf sinifikanti.

Kumpaniji iżgħar oħra jistgħu ma jkunux soġġetti għar-regoli ta' awtorità tal-elenkar. Kumpaniji bħal dawn x'aktarx ikunu imprizi ta' riskju għoli u jista' jkollhom storja ta' kummerċ jew tim maniġerjali mhux ippruvati. Dawn l-ishma azzjonarji jistgħu ma jkunux jinbiegħu malajr, u jista' jkun diffiċli li dawn jiġu realizzati jew iwalutati indipendentement minhabba n-nuqqas ta' suq sekondarju tan-negożjar.

Ir-riskji involuti fl-investment ta' ekwità spiss jistgħu jiġu ġestiti permezz ta' investment fi strumenti ta' investment diversifikati, jew b'investment dirett f'firxa wiesgħa ta' kumpaniji, industrij, pajjiżi u muniti differenti.

2.2 BOV Investment Funds

Ġenerali

Meta nipprovdu *Servizzi ta' Konsulenza Mhux Indipendenti*, aħna nipprovdu pariri biss fir-rigward tal-BOV Investment Funds. Il-BOV Investment Funds ġew liċenzjati relattivament reċenti u għalhekk m'għandhomx rekord twil li jista' jintuża bħala bażi għall-evalwazzjoni tal-prestazzjoni potenzjali tagħhom. Ta' min jinnota wkoll li l-BOV Investment Funds huma liċenzjati bħala fondi kuntrattwali skont l-Att dwar *Servizzi ta' Investiment* (Kap. 370 tal-Liġijiet ta' Malta) u għandhom ċerti karatteristiċi li jiddistingwuhom minn tipi oħra ta' *Skemi ta' Investiment Kollettiv*. Pereżempju, il-BOV Investment Funds m'għandhomx personalità ġuridika u ma jsirux laqgħat għat-titolari tal-unitajiet (sakemm ma jkunux rikjesti mit-titolari tal-unitajiet li għandhom mhux inqas minn ħamsin fil-mija tal-unitajiet maħruġa jew sakemm ma jiġix iddeterminat mod ieħor mill-BOVAM). Barra minn hekk, l-unitajiet fil-BOV Investment Funds ma għandhomx drittijiet tal-vot.

Għandek tinnota wkoll li l-BOV Investment Funds ġew stabbiliti permezz tal-att ta' kostituzzjoni li sar bejn il-Bank u l-BOVAM, il-BOVAM huwa l-manijer tal-investment maħtur tal-BOV Investment Funds u l-Bank huwa l-kustodju maħtur tal-BOV Investment Funds.

Tariffi

Bħala l-manijer tal-investment maħtur tal-Fondi tal-BOV Investment Funds, il-BOVAM, li hija sussidjarja sħiħa tal-Bank, hija intitolata li tirċievi ċerti tariffi fir-rigward tal-ġestjoni tal-BOV Investment Funds, kif iddettaljat aktar fis-suppliment tal-offerta ta' kull wieħed mill-fondi msemmija. Barra minn hekk, f'ċerti każijiet, wieħed jew aktar mill-BOV Investment Funds jistgħu jinvestu b'mod predominanti fi *Skemi ta' Investiment Kollettiv imħaddma mill-BOVAM* (is-**"CISs fil-Mira"**). B'riżultat ta' dan, il-BOVAM se tirċievi kwalunkwe tariffi ta' ġestjoni li jiċċarġjaw is-CISs fil-Mira kif ukoll it-tariffi mill-BOV Investment Funds (id-dettalji ta' dawn it-tariffi jinsabu fis-supplimenti tal-offerta tal-BOV Investment Funds).

Fir-rigward tat-twertiq tal-funzjonijiet tal-kustodju fir-rigward tal-BOV Investment Funds, il-Bank huwa intitolat ukoll li jirċievi tariffi ta' kustodja, li bħalissa huma kkalkulati bħala perċentwal tal-valur nett tal-assi tal-BOV Investment Funds. Għalhekk, inti tirrikonoxxi u tifhem li aktar ma jkun investit kapital fil-BOV Investment Funds, aktar ikunu għoljin it-tariffi ta' kustodja li jirċievi l-Bank mill-BOV Investment Funds.

Il-ħlas tat-tariffi ta' hawn fuq lil BOVAM u lil-Bank inaqas il-valur nett tal-assi għal kull unità u għalhekk il-valur tal-investment tiegħek.

2.3 Prodotti tal-Assigurazzjoni fuq il-Ħajja

Il-bonds tal-assigurazzjoni fuq il-ħajja huma forma ta' kuntratt ta' assicurazzjoni li jipprovdu kemm element ta' assicurazzjoni fil-każ tal-mewt tal-persuna jew persuni koperti kif ukoll għandhom valur kontinwu bħala investment (għall-kuntrarju ta' skadenza li ma tiswa xejn fl-aħħar ta' perġodu jew terminu ddefinit).

Il-bonds tal-ħajja jinħarġu mill-kumpaniji tal-assigurazzjoni, u l-investment ikun soġġett għall-kapaċità tal-kumpanija tal-assigurazzjoni li tħallas lura s-somom dovuti lill-investitur meta l-ħlas tagħhom ikun dovut. Dan ifisser li l-affidabbiltà tal-kreditu tal-kumpanija tal-assigurazzjoni hija importanti, bl-istess mod għal kwalunkwe bond ieħor.

F'xi każijiet, il-qliġ disponibbli minn bond tal-ħajja huwa marbut direttament ma' pool ta' assi speċifika miżmuma mill-kumpanija tal-assigurazzjoni. F'każijiet oħra, il-qliġ jista' jkun marbut b'mod aktar ġenerali mal-profitti tal-kumpanija ingenerali, li jnaqqas it-trasparenza ġenerali tal-qliġ.

Jekk tixtieq tinvesti f'bond tal-ħajja, se tiġi ppreżentat b'informazzjoni speċifika dwar it-tip ta' kuntratt, it-termini tiegħu u informazzjoni aktar ġenerali dwar l-assiguratur u s-saħħa finanzjarja tiegħu. Jekk jogħġbok irreferi għal din id-dokumentazzjoni għal dettalji speċifiċi dwar il-politika u deskrizzjoni aktar dettaljata tar-riskji ta' investment.

2.4 Prodotti Strutturati

"Prodotti strutturati" hija l-frazi ġenerika għal prodotti li jipprovdu esponiment ekonomiku għal firxa wiesgħa ta' klassijiet ta' assi sottostanti. Il-livell ta' dħul u/jew tkabbir tal-kapital derivat minn prodott strutturat huwa ġeneralment marbut mal-prestazzjoni tal-assi sottostanti rilevanti. Madankollu, il-qliġ potenzjali mill-prodott strutturat tiegħek jista' jkun differenti minn dak li jista' jinkiseb mill-assi sottostanti. Ċerti prodotti strutturati jipprovdu protezzjoni tal-kapital tali li investitur ma jkollux esponiment ekonomiku għall-prestazzjoni tal-assi sottostanti taħt ċertu livell. Prodotti strutturati oħra jistgħu jpoġġu l-kapital tiegħek f'riskju (dawn xi kultant huma magħrufa bħala *Prodotti Strutturati bil-Kapital f'Riskju* jew SCARPs).

Simili għall-bonds u l-istrumenti ta' dejn, ħafna mill-istrategġiji tal-prodotti strutturati huma esposti għall-klassifikazzjoni tal-kreditu tal-emittent tal-prodott, fis-sens li l-ħlas lura jista' jkun f'riskju jekk l-emittent ma jkunx jista' jħallas lura s-somom dovuti skont it-termini tal-prodott. Madankollu xi prodotti jistgħu jinkludu garanzija biex jittaffew dawn ir-riskji ta' kreditu potenzjali. L-investituri għandhom ikunu konxji li r-ritorn tal-kapital investit fl-aħħar tal-perjodu ta' investiment mhuwiex garantit, u għalhekk l-investituri jistgħu jirċievu inqas minn kemm investew oriġinarjament.

L-investituri għandhom jifhem kemm in-natura tal-assi sottostanti kif ukoll il-firxa tal-esponiment ekonomiku tagħhom għal dawk l-assi. F'xi każijiet, il-prodotti strutturati jistgħu joffru dħul għoli jew livell għoli ta' parteċipazzjoni għat-tkabbir tal-kapital esperjenzat mill-assi sottostanti. Dawn il-prodotti ġeneralment ma jinkorporawx il-protezzjoni tal-kapital, u kwalunkwe protezzjoni li tiġi pprovduta tkun dipendenti fuq indici finanzjarju jew ġabra ta' indicijiet li jissodisfaw ċerti kundizzjonijiet matul il-ħajja tal-prodott (bħal valur minimu). Prodotti bħal dawn ġeneralment jinkludu l-ingranaġġ (jiġifieri self jew li jaqblu li jgarrbu obligazzjonijiet potenzjali f'tentattiv biex jagħtu spinta lill-qliġ tal-investment), u l-valur tagħhom jista' jkun soġġett għal waqgħat f'daqqa u kbar jekk il-kundizzjonijiet li jistgħu jkunu meħtieġa għall-protezzjoni tal-kapital ma japplikawx.

L-investituri għandhom jirrevedu bir-reqqa l-iskedi tat-termini tal-prodott u letteratura oħra għad-dettalji ta' kwalunkwe fattur li jista' jkollu impatt fuq kif il-ħlas mill-prodott jista' jinbidel skont il-kundizzjonijiet ekonomiċi jew tas-suq differenti. B'mod partikolari, meta l-ħlas mill-prodott jinkorpora protezzjoni kundizzjonali, jekk tinkiser il-barriera tal-protezzjoni l-valur tal-kapital tal-investment se jkun espost għar-riskju sħiħ tal-assi sottostanti.

L-investituri għandhom ikunu konxji li t-tifdija qabel iż-żmien jew ix-xiri mis-suq sekondarju jistgħu jirriżultaw f'telf tal-kapital, anke fejn it-termini tal-prodott jipproteġu jew jiggarantixxu r-ritorn tal-ammont nominali mixtri. Dawn il-prodotti jistgħu wkoll ma jiġux realizzati faċilment, u dan ifisser li jista' jkun diffiċli li wieħed jillikwida jew ibigh prodott ta' dan it-tip.

L-investituri fi prodotti li għandhom protezzjoni kundizzjonali tal-kapital jew li m'għandhomx protezzjoni tal-kapital għandhom jinvestu fihom biss jekk huma lesti li jgarrbu telf totali jew sostanzjali tal-flus li jkunu investew, kif ukoll kwalunkwe kummissjoni jew ħlasijiet oħra fuq it-tranzazzjonijiet.

L-investimenti alternattivi jistgħu jintużaw minn xi klijenti biex jidiversifikaw aktar ir-riskji tal-investment preżenti fil-portafoll tal-assi tagħhom. Dawn l-investimenti huma ta' natura personalizzata ħafna u jistgħu jinvolvu riskji uniċi jew mhux tas-soltu bħala riżultat li qed jipprovdut sorsi alternattivi ta' qliġ għall-portafoll. Huwa importanti li tifhem il-karatteristiċi tat-tip ta' assi qabel ma tagħmel tali investment.

Ħafna investimenti alternattivi huma strutturati bħala fondi mhux regolati. Dan ifisser li l-istandards tat-tħaddim, l-amministrazzjoni u l-immaniġġjar huma ddeterminati b'mod privat mill-operatur tal-fond, aktar milli bis-saħħa tar-regolamentazzjoni.

Huwa importanti li tifhem li jista' jkun diffiċli li tillikwida jew tbigh investment ta' dan it-tip, jew li tidentifika valutazzjoni ġusta ddeterminata b'mod indipendenti għal interess f'dan it-tip ta' strument. Barra minn hekk tista' ma tkunx protett minn ċerti protezzjonijiet regolatorji jew skemi ta' kumpens fil-każ li operatur ta' skema jaġixxi b'mod illegali u jikkawża telf għalik meta jimmaniġġja l-assi tal-fond. Riskji bħal dawn jistgħu jittaffew permezz tat-twettiq ta' diliġenza dovuta estensiva qabel l-investment, jew permezz ta' investment ġo fondi mmaniġġjat b'mod professjonali.

L-investituri għandhom jinvestu f'dawn il-prodotti biss jekk huma lesti li jgarrbu telf totali jew sostanzjali tal-flus li jkunu investew, kif ukoll kwalunkwe kummissjoni jew ħlasijiet oħra fuq it-tranzazzjonijiet.

Il-frażi **"investimenti alternattivi"** tista' tkopri firxa wiesgħa ħafna ta' prodotti ta' investment, u l-klassijiet ewlenin ta' dawn il-prodotti huma stabbiliti hawn taħt:

a. "Hedge Funds"

Il-"hedge funds" huma investimenti li, b'kuntrast ma' fondi konvenzjonali *"long only"*, se jhaddmu varjetà wiesgħa ta' strategġiji ta' negozjar differenti sabiex jipproduċu l-qliġ. It-tip ta' strategġiji u l-investimenti previsti minn hedge fund se jkunu determinant ewleni ta' kemm ikun riskjuż l-investment. L-istrategġiji jistgħu jvarjaw minn fondi bi qliġ assolut b'riskju aktar baxx sa fondi b'riskju għoli jew spekulattivi li jagħmlu użu minn ingranaġġ estensiv f'tentattiv biex jiksbu qliġ massimu mill-istrategġija ta' investment tagħhom.

L-investimenti li jsiru minn hedge funds jistgħu jkunu bbażati b'mod restrittiv madwar tip speċifiku ta' assi jew strategġija ta' negozjar, u l-qliġ li jesperjenzaw l-investituri f'dawn il-fondi jista' jkun affettwat ħażin minn ċirkostanzi tas-suq jew tal-industrija speċifiċi ħafna. Għalhekk huwa importanti li qabel tinvesti tifhem it-tip ta' strategġija u investment li se jintużaw fi kwalunkwe hedge fund.

b. Ekwità Privata u Fondi tal-Ekwità Privata

Il-fondi ta' ekwità privata jinvestu b'mod komuni fi kwalunkwe forma ta' ekwità jew kumpanija li ma tkunx innegożjata b'mod miftuħ permezz ta' kambju ta' investiment pubbliku. Għalhekk il-kumpaniji kkonċernati se jsibu l-finanzjament b'mod privat u b'hekk mhux se jkunu soġġetti għal regoli stretti tal-elenkar jew għal rekwiżiti ta' ppreżentat. Dan il-fattur ifisser li l-fondi ta' ekwità privata jistgħu jinvestu f'firxa wiesgħa ta' kumpaniji mhux ikkwotati. Jistgħu jkunu kumpaniji żgħar ġodda bi ftit jew l-ebda esperjenza kkonfermata, u jvarjaw sa ditti li jkunu ta' daqs sinifikanti bi storja ta' negożjar twila u stabbilita. Numru ta' attributi tal-investiment fl-ekwità privata jagħtu lok għal fatturi ta' riskju uniċi bħal:

- i. investimenti mhux trasferibbli, jew perġodu twil ta' **"immobilità"** li matulu l-investiment ma jistax jinbiegħ. Anke jekk jinstab xerrej, jista' ma jkunx possibbli li jsir il-bejgħ u kwalunkwe bejgħ li huwa permess jista' ma jseħx bi prezz li jirrifletti l-valur ġust;
- ii. il-kapital impenjat jista' jingibed matul il-perġodu tal-impenn tal-kapital. L-investituri għandhom ikunu kapaċi jagħmlu l-pagamenti biex jissodisfaw is-sejhiet għall-kapital li jsiru matul il-perġodu kollu tal-impenn;
- iii. il-portafoll iffukat ta' investimenti, li jista' jwassal għal esponiment ekonomiku mhux diversifikat għall-assi sottostanti;
- iv. l-użu possibbli ta' ingranaġġ jew self sinifikanti, li jimplifika r-riskji possibbli;
- v. in-nuqqas possibbli ta' skrutinju jew responsabbiltà tal-amministrazzjoni lejn l-azzjonisti għad-deċiżjonijiet li jieħdu; u
- vi. id-distribuzzjonijiet ġeneralment isiru fi flus kontanti, madankollu jekk il-fond ma jkunx jista' jbigħ l-interess tiegħu f'kumpanija privata, dan jista' jqassam interessi minoritarji f'dawn il-kumpaniji lill-investituri fil-fond.

Huwa importanti li tkun familjari mat-termini ta', u r-riskji assoċjati ma', kwalunkwe fond li tinvesti fih.

c. Fondi tal-Proprietà jew ta' Żvilupp tal-Proprietà

L-investiment fi proprietà immobbli jew f'xi fondi tal-proprietà jinvolvi numru ta' riskji partikolari għal din il-klassi ta' assi. Notevolment, il-proprietà fissa hija immobbli u jista' ma jkunx faċli li tinbiegħ jew li tiġi vvalutata b'mod indipendenti. Bħala riżultat tan-natura mhux likwida tal-proprietà jista' jiehu ż-żmien biex jiġi realizzat kwalunkwe investiment magħmul anke meta tkun qed tipparteċipa f'fond tal-proprietà. M'hemm l-ebda garanzija li l-proprietajiet sottostanti se jibqgħu okkupati, jew li ma jistgħux iġarrbu spejjeż ta' manutenzjoni jew restawr sinifikanti li jistgħu jkollhom impatt fuq il-qligħ disponibbli. Il-proprietà kollha hija soġġetta għal riskji lokali li jistgħu jkunu ta' natura unika, li jistgħu jkunu kkawżati minn fatturi bħaċ-ċirkustanzi legali, ekonomiċi, ambjentali jew politici prevalenti.

L-investituri fil-fondi ta' żvilupp tal-proprietà jiffaċċjaw riskji addizzjonali relatati mat-tlestija b'suċċess tal-proġett ta' żvilupp kemm fil-hin kif ukoll skont il-baġit. Anke jekk il-proġett jitlesta b'suċċess, m'hemm l-ebda garanzija li l-proprietajiet se jinbiegħu jew jinkrew bl-ispiża maħsuba jew fil-perġodu ta' żmien maħsub.

Il-proprietà kummerċjali hija wkoll soġġetta għal riskji relatati mat-tip ta' użu assoċjat mal-proprietà, u l-prosperità tal-ekonomija lokali jew nazzjonali rilevanti għall-kerreġja u n-negożju tagħhom.

Il-qligħ disponibbli minn fondi tal-proprietà jista' jkun affettwat ukoll mill-ingranaġġ fejn is-self jintuża biex jiffinanzja l-kostruzzjoni jew ix-xiri.

Sabiex tinżamm il-korrettezza u l-ekwità bejn id-detenturi tal-unitajiet li jibqgħu fil-fond u dawk li joħroġu mill-fond, f'ċirkostanzi eċċezzjonali, jista' jkun hemm dewmien fl-iswiċċjar jew fit-tisrif tal-partecipazzjoni kollha jew parti minnha fl-unitajiet tal-fondi għal tipikament sa xahar jew, fil-każ ta' unitajiet ta' fond li jinvesti direttament jew indirettament fil-bini jew fl-art, sa sitt xhur. Jekk ikun hemm dewmien, l-iswiċċjar jew it-tisrif ġeneralment jużaw il-prezzijiet għal kull unità li japplikaw fil-ġurnata li fiha effettivament isehh l-iswiċċjar.

d. Prodotti Marbuta mal-Komoditajiet ("Commodities")

L-investimenti bbażati fuq il-komoditajiet jistgħu jintlaqtu minn varjetà ta' fatturi politici, ekonomiċi, ambjentali u staġjonali. Dawn jirrelataw ma' kwistjonijiet tad-dinja reali li għandhom impatt fuq id-domanda jew fuq il-provvista disponibbli tal-komodità inkwistjoni. Il-valur tagħhom jista' jaqa' kif ukoll jitla', u f'xi każijiet jista' fin-natura tiegħu jitreġġa' lura għall-medja. L-investiment fil-komoditajiet ta' spiss jinkiseb permezz ta' prodott strutturat fuq l-indiċi tal-komoditajiet jew fuq basket ta' komoditajiet differenti, jew billi jintuża derivattiv tal-komoditajiet. Jekk joghġbok irreferi għad-divulgazzjonijiet tar-riskji għal kull wieħed minn dawn il-prodotti għal aktar informazzjoni.

2.5 Titoli ta' Dejn u Fondi ta' Dhul Fiss

Il-valur tal-investimenti ta' dejn (jew **"bonds"**) ġeneralment huwa mistenni li jkun aktar stabbli minn dak ta' investimenti f'ishma. Madankollu, f'ċerti ċirkostanzi, partikolarment meta l-aspettattivi tar-rata tal-imghax ikunu qed jinbidlu, il-valur tal-biċċa l-kbira tal-bonds ukoll ikun volatili. L-aktar użu komuni ta' bond huwa biex jipprovdi rendiment affidabbli, jew sors ta' dhul sal-maturità. Pereżempju, il-valur ta' bond jista' jiġi affettwat hażin minn numru ta' fatturi, bħal:

- il-klassifikazzjoni tal-kreditu tal-emittent, li tirrifletti l-kapaċità tagħhom li jhallsu lura l-ammonti pagabbli meta dawn ikunu dovuti;
- l-aspettattivi tas-suq dwar rati futuri tal-imghax u tal-inflazzjoni;
- l-ammont ta' imghax pagabbli (il-kupun);
- it-tul ta' żmien sakemm id-dejn jasal biex ikun dovut li jithallas lura; jew
- is-superjorità ta' bond fl-istruttura tal-kapital ta' kumpanija, u l-kwalità ta' kwalunkwe sigurtà disponibbli.

Il-fatturi li x'aktarx ikollhom impatt ewlieni fuq il-valur ta' bond huma l-pożizzjoni finanzjarja perċepita tal-emittent u l-bidliet fl-aspettattivi tar-rata tal-imghax tas-suq. Il-bonds maħruġa minn gvernijiet ewlenin jew korpi sovrannazzjonali għandhom tendenza li jkunu investimenti b'riskju aktar baxx, filwaqt li r-riskji ta' titoli ta' dejn oħra (bħal daww b'emittenti minn suq emergenti jew emittenti korporattivi) jistgħu jvarjaw ħafna. Pereżempju, jekk emittent ikun f'diffikultà finanzjarja, hemm riskju akbar li jista' jonqos mill-obbligi ta' ħlas lura tiegħu. F'dan il-każ, ftit jew xejn kapital jista' jiġi rkuprat u kwalunkwe ammonti mħallsa lura jistgħu jieħdu ammont sinifikanti ta' żmien biex jinkisbu.

2.6 Investimenti Innegożjati fuq il-Borża ta' Malta u fuq Prospects MTF

L-investimenti li jistgħu jiġu nnegożjati fuq il-Borża ta' Malta huma limitati u nieqsa mil-likwidità u dan jista' jkollu effett negattiv fuq il-prezz tas-suq tat-titoli kkwotati fuq il-Borża u l-kapaċità li tixtri jew tiddisponi minn titoli partikolari fi kwalunkwe ħin partikolari. L-investment f'titoli ammessi fuq il-Prospects MTF (li huwa mħaddem u rregolat mill-Borża ta' Malta, *"Prospects"*) għandu numru ta' riskji addizzjonali inklużi: (a) l-emittenti setgħu ġew inkorporati biss reċentement bl-ebda rekord tal-kummerċ jew storja tal-operazzjonijiet tagħhom; (b) mhux probabbli li l-emittenti tal-Prospects se jfittxu l-klassifikazzjoni tal-kreditu ta' aġenzija tal-klassifikazzjoni indipendenti; (c) il-Prospects jista' jkun suq inqas likwidu mill-Borża ta' Malta u/jew minn swieq regolati oħra.

3. Fatturi ta' riskju oħra assoċjati mal-Kuntratti FX

3.1 Dikjarazzjoni ta' żvelar ta' riskju għal tranżazzjonijiet f'munita barranija

Din id-dikjarazzjoni qasira għandha tingara flimkien mat-twissijiet dwar ir-riskju ddikjarati fil-bqija tal-Iskeda 2, hawn fuq. Din id-dikjarazzjoni ma tiżvelax ir-riskji kollha u aspetti sinifikanti oħra tan-negożju f'munita barranija. Fil-konsiderazzjoni tar-riskji, għandek tidhol f'tali tranżazzjonijiet biss jekk tifhem in-natura tal-kuntratti u r-relazzjoni legali kuntrattwali li qed tidhol fiha u l-estent tal-iskopertura tiegħek għar-riskju. It-tranżazzjonijiet f'munita barranija mhumex adattati għal ħafna membri tal-pubbliku. Għandek tikkunsidra bir-reqqa jekk it-tranżazzjoni hijiex xierqa għalik fid-dawl tal-esperjenza, l-oġettivi, ir-riżorsi finanzjarji u ċirkostanzi rilevanti oħra tiegħek.

a. L-effett tal-**"ingranaġġ"**

It-tranżazzjonijiet f'munita barranija għandhom livell għoli ta' riskju. L-ammont tal-marġni inizjali jista' jkun żgħir meta mqabbel mal-valur tal-kuntratt ta' kambju sabiex it-tranżazzjonijiet ikunu **"ingranati"**. Ġaqliq tas-suq relattivament żgħir se jkollu impatt proporzjonalment akbar fuq il-fondi li ddepożitajt jew li jkolluk tiddepożita; dan jista' jaħdem kontrik kif ukoll favurik. Tista' ssufri telf totali tal-fondi tal-marġni inizjali u kwalunkwe fondi addizzjonali ddepożitati magħna biex iżżomm il-pożizzjoni tiegħek. Jekk is-suq imur kontra l-pożizzjoni tiegħek u/jew ir-rekwiżiti tal-marġni jiżdiedu, tista' tintalab tiddepożita fondi addizzjonali fuq avviż qasir biex iżżomm il-pożizzjoni tiegħek. Jekk tonqos milli tikkonforma ma' talba għal depożitu ta' fondi addizzjonali fiż-żmien indikat jista' jirriżulta fl-għeluq tal-pożizzjonijiet tiegħek minna f'ismek u int tkun responsabbli għal kwalunkwe telf jew defiċit li jirriżulta.

b. Ordnijiet jew strateġiji li jnaqqsu r-riskju

It-tqeghid ta' ċerti ordnijiet (eż. ordnijiet ta' **"stop-loss"**, fejn permessi skont il-liġi lokali, jew ordnijiet ta' **"limitu"**), li huma maħsuba biex jillimitaw it-telf għal ċerti ammonti, jista' ma jkunx adegwat jekk il-kundizzjonijiet tas-suq jagħmluha impossibbli li jiġu eżegwiti tali ordnijiet, eż. minhabba n-nuqqas ta' likwidità fis-suq. L-istrateġiji li jużaw kombinazzjonijiet ta' pożizzjonijiet, bħal pożizzjonijiet **"spread"** u **"straddle"** jistgħu jkunu ta' riskju daqslikiem tiegħu pożizzjonijiet **"twal"** jew **"qosra"** sempliċi.

c. Ir-rikonoxximent tiegħek tar-riskju

Meta tuża lilna biex tidhol f'Kuntratti FX, inti tirrikonoxxi li:

- i. in-negożjar u l-investimenti f'Kuntratti FX ingranati kif ukoll mhux ingranati huwa spekulattiv ħafna, jista' jinvolti livell estrem ta' riskju u huwa xieraq biss għal persuni li, jekk jinnegożjaw fuq margni, jistgħu jassumu r-riskju ta' telf li jeċċedi d-depożitu tal-margni tagħhom;
- ii. il-bidliet fil-prezz fil-munita sottostanti jistgħu jirriżultaw f'telf sinifikanti;
- iii. it-telf jista' jaqbeż sostanzjalment id-depożitu tal-margni tiegħek;
- iv. meta tagħtina struzzjonijiet biex tidhol fi kwalunkwe tranżazzjoni FX, kwalunkwe profitt jew telf li jirriżulta minn ċaqliq fil-valur tal-munita jkun għal kollox għall-kont u r-riskju tiegħek;
- v. tiggarantixxi li inti lest u kapaci, finanzjarjament u mod ieħor, tassumi r-riskju tan-negożjar f'investimenti spekulattivi;
- vi. inti konxju mill-fatt li, sakemm ma jkunx miftiehem speċifikament mod ieħor, ahna ma nagħmlu l-ebda monitoraġġ kontinwu tat-tranżazzjonijiet li inti diġà tkun dħalt fihom kemm jekk individwalment kif ukoll manwalment. Ma nistgħux ninżammu responsabbli għat-tranżazzjonijiet li jiżviluppaw b'mod differenti minn kif stajt issoponejt inti u/jew għall-iżvantaġġ tiegħek;
- vii. il-garanziji ta' profitt jew ħelsien mit-telf huma impossibbli fin-negożjar tal-investimenti; u
- viii. inti ma rċevejt l-ebda garanzija bħal din jew rappreżentazzjonijiet simili mingħandna, mingħand sensar ta' introduzzjoni, jew mingħand rappreżentanti tagħhom jew ta' kwalunkwe entità oħra.